

Raport o stabilności systemu finansowego

Grudzień 2010 r.

Raport o stabilności finansowej

- Publikowanie raportów o stabilności systemu finansowego przez banki centralne jest standardem międzynarodowym, NBP publikuje „Raport” od 2001 r.
- „Raport” jest elementem polityki informacyjnej NBP przyczyniającym się do realizacji ustawowych celów NBP
- Celem „Raportu o stabilności systemu finansowego” NBP jest przedstawienie uczestnikom rynków finansowych wyników analiz stabilności systemu finansowego, w tym oceny odporności systemu finansowego na ewentualne szoki
- „Raport” wyraża opinię NBP na temat bieżącej sytuacji systemu finansowego i czynników ryzyka dla jego stabilności
- Obecna edycja „Raportu” dotyczy okresu od marca 2010 r. i oparta jest na danych dostępnych do 20 listopada 2010 r.

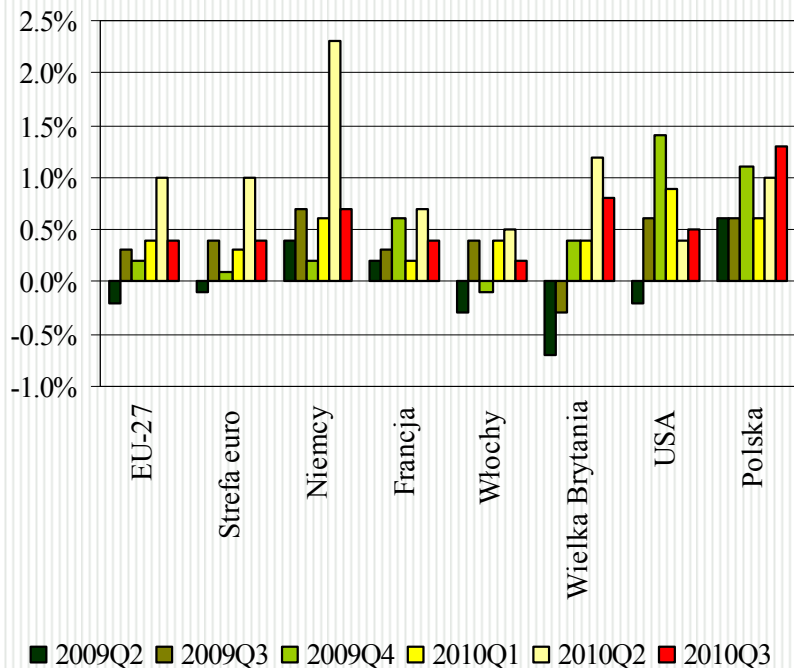
Agenda

1. Ocena sytuacji bieżącej
2. Procesy generujące ryzyko dla stabilności systemu finansowego i rekomendacje dla polityki gospodarczej
3. Podsumowanie

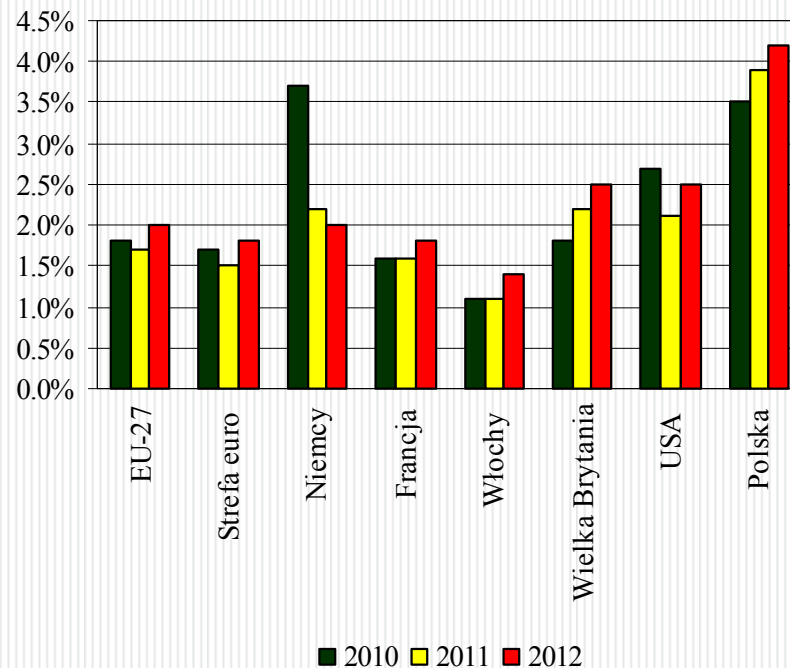
Otoczenie gospodarcze Polski

- Ożywienie gospodarcze za granicą, prognozowany umiarkowany wzrost w następnych 2 latach

Kwartalna dynamika realnego PKB (SA) - wybrane gospodarki

Wzrost PKB r/r
Prognoza KE z listopada 2010 r.

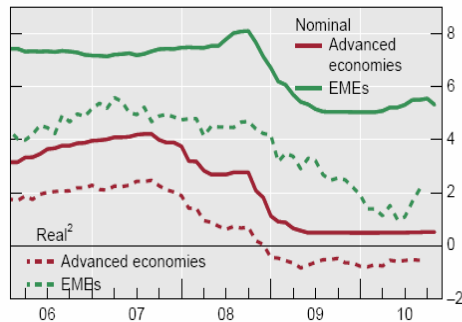

Źródło: Eurostat, KE

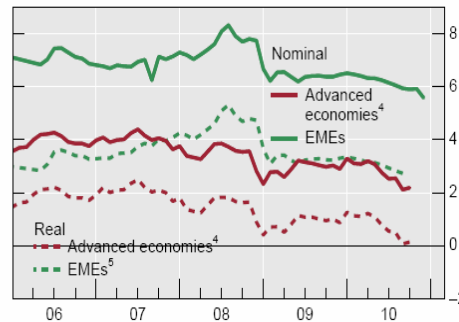
Powrót kapitału na rynki EM

Global monetary indicators¹

Policy rates

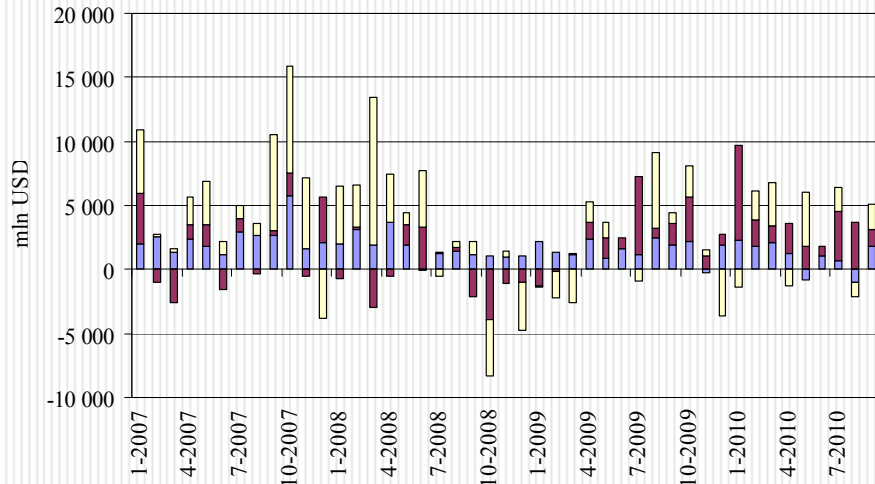

Long-term rates³

¹ Aggregates of major advanced and emerging market economies (EMEs); weighted averages based on 2005 GDP and PPP exchange rates. ² Deflated by core inflation. ³ Typically 10-year government bonds. ⁴ United States, euro area and Japan; deflated by 10-year Consensus forecast inflation. ⁵ Deflated by a five-year moving average of core inflation.

Polska

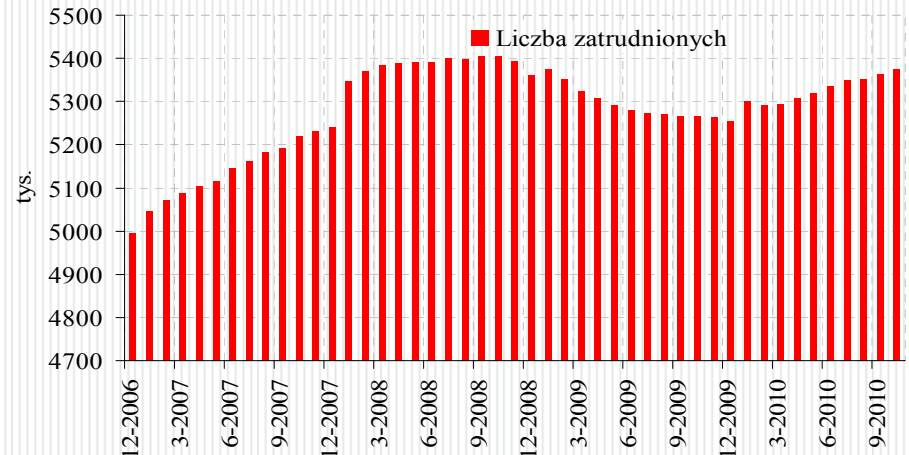
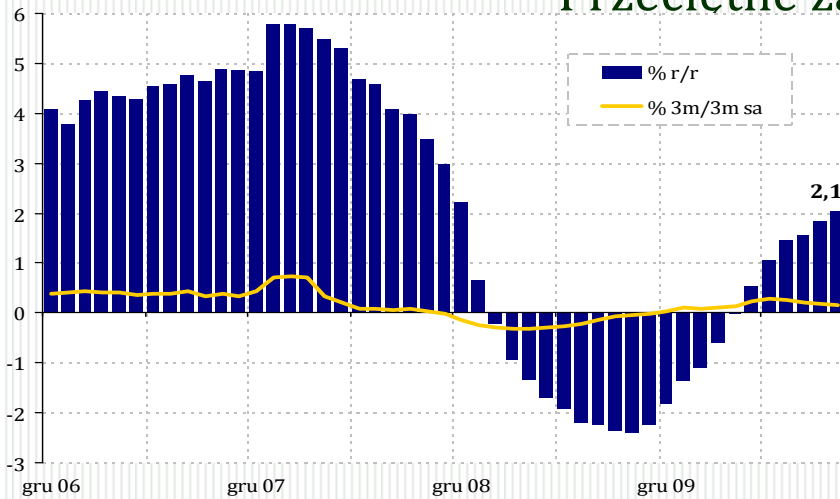
■ Inwestycje bezpośrednie - saldo ■ Inwestycje portfelowe - saldo ■ Pozostałe inwestycje - saldo

mld USD	2009			2010		
	I-II kw.	III kw.	I-III kw.	I-II kw.	III kw.	I-III kw.
Ogółem EM	110	99	209	189	166	355
Ameryka Łacińska	37	37	74	64	63	127
<i>Obligacje</i>	15	18	33	36	31	67
Azja	44	33	77	58	59	117
<i>Obligacje</i>	6	3	9	14	8	22
Europa Środkowo-Wschodnia	22	21	43	53	33	86
<i>Obligacje</i>	13	11	24	31	17	48
Pozostałe kraje EM	7	9	16	14	10	24

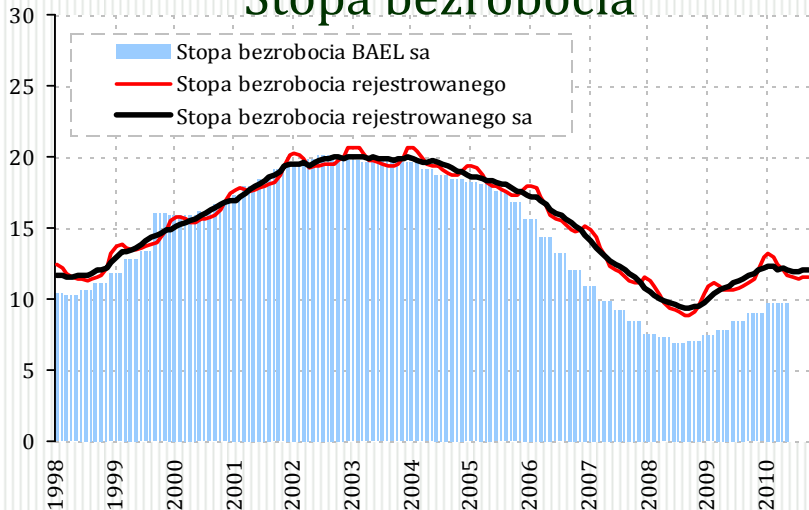
Źródło: IE NBP, Bank Światowy, DEC Prospect Group, BIS

Polska: stabilizacja sytuacji na rynku pracy

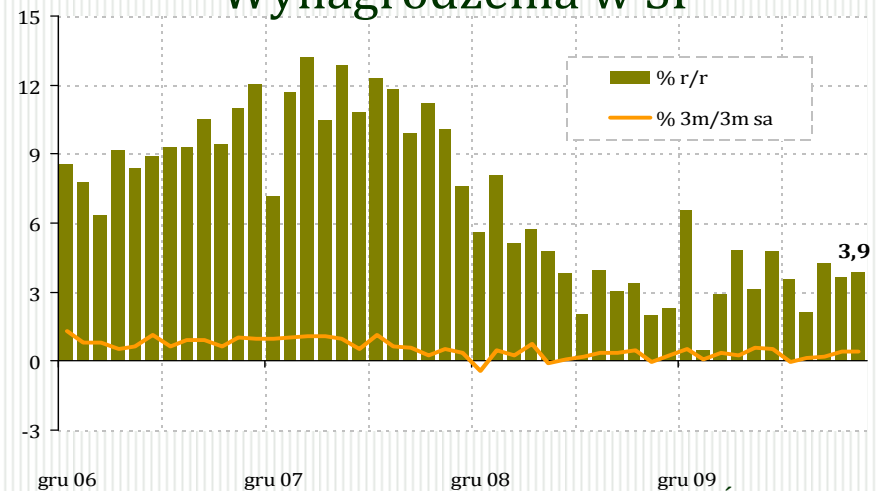
Przeciętne zatrudnienie w SP

Stopa bezrobocia

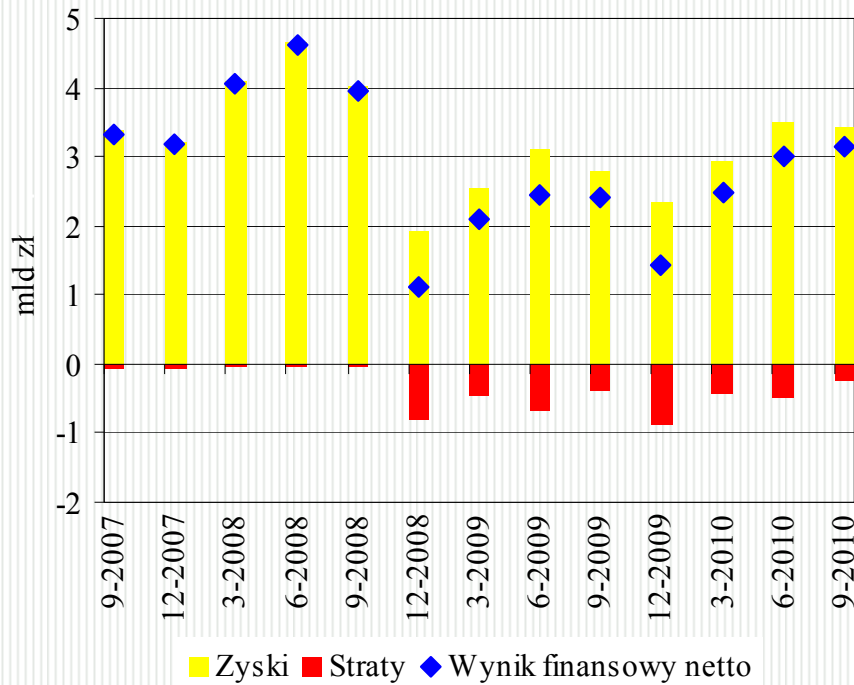
Wynagrodzenia w SP

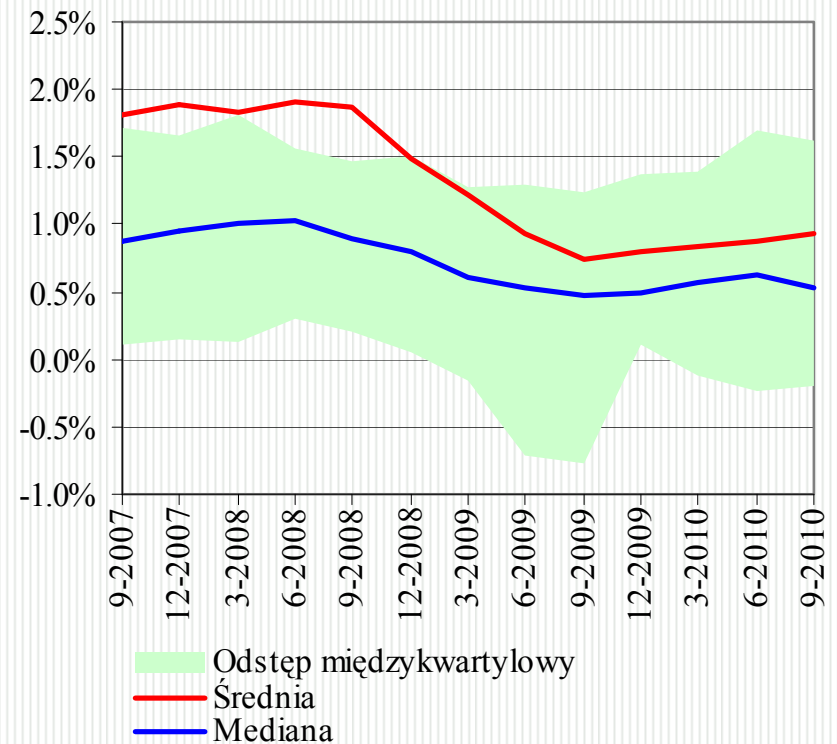
Źródło: GUS, NBP

Wyniki finansowe banków

Kwartalne wyniki finansowe sektora bankowego

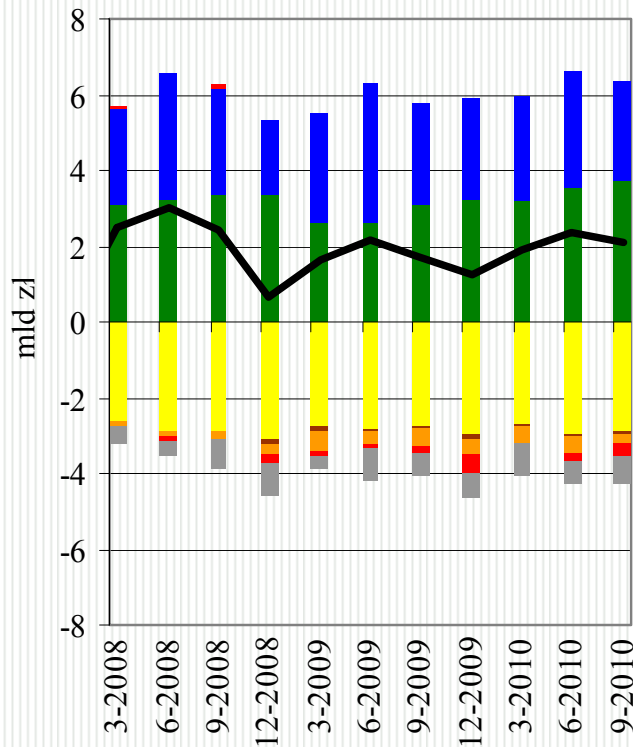
Zróźnicowanie wskaźnika ROA w bankach komercyjnych

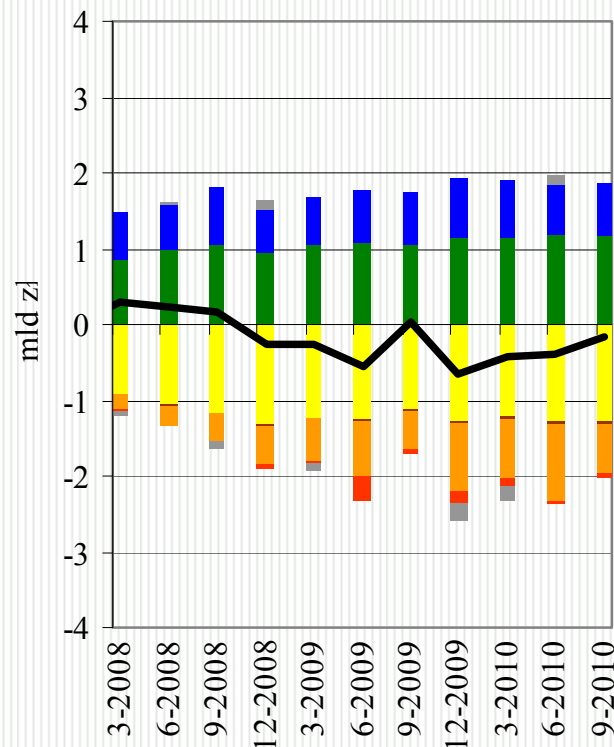
Źródło: NBP.

Wyniki finansowe banków

6 największych banków

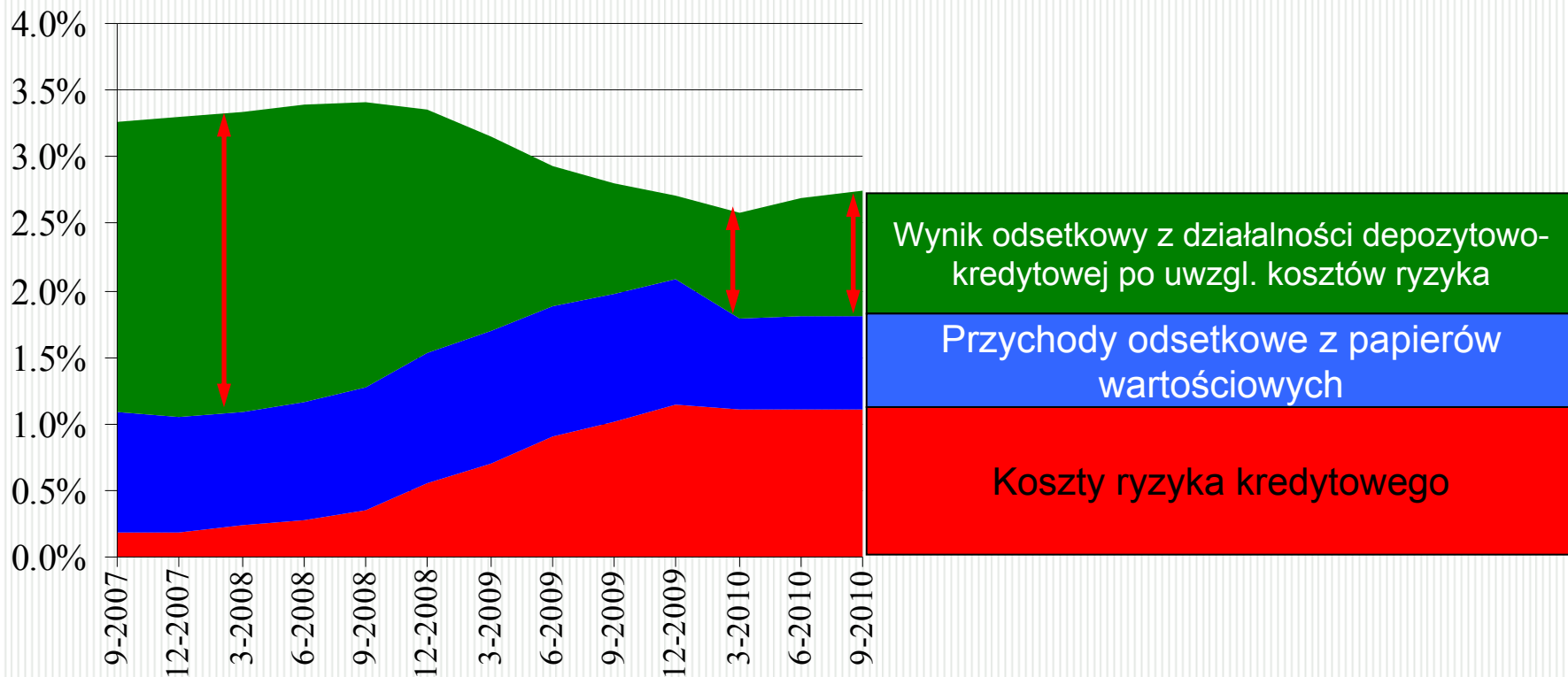
Banki o ujemnej rentowności w 3 kwartałach 2010 r.

- Pozostałe zyski i straty oraz podatek
- Odpisy - kredyty dla przedsiębiorstw
- Odpisy - kredyty konsumpcyjne
- Odpisy - kredyty mieszkaniowe
- Koszty operacyjne
- Wynik nieodsetkowy
- Wynik z tytułu odsetek
- Wynik finansowy netto

Źródło: NBP.

Marża odsetkowa i koszty ryzyka kredytowego

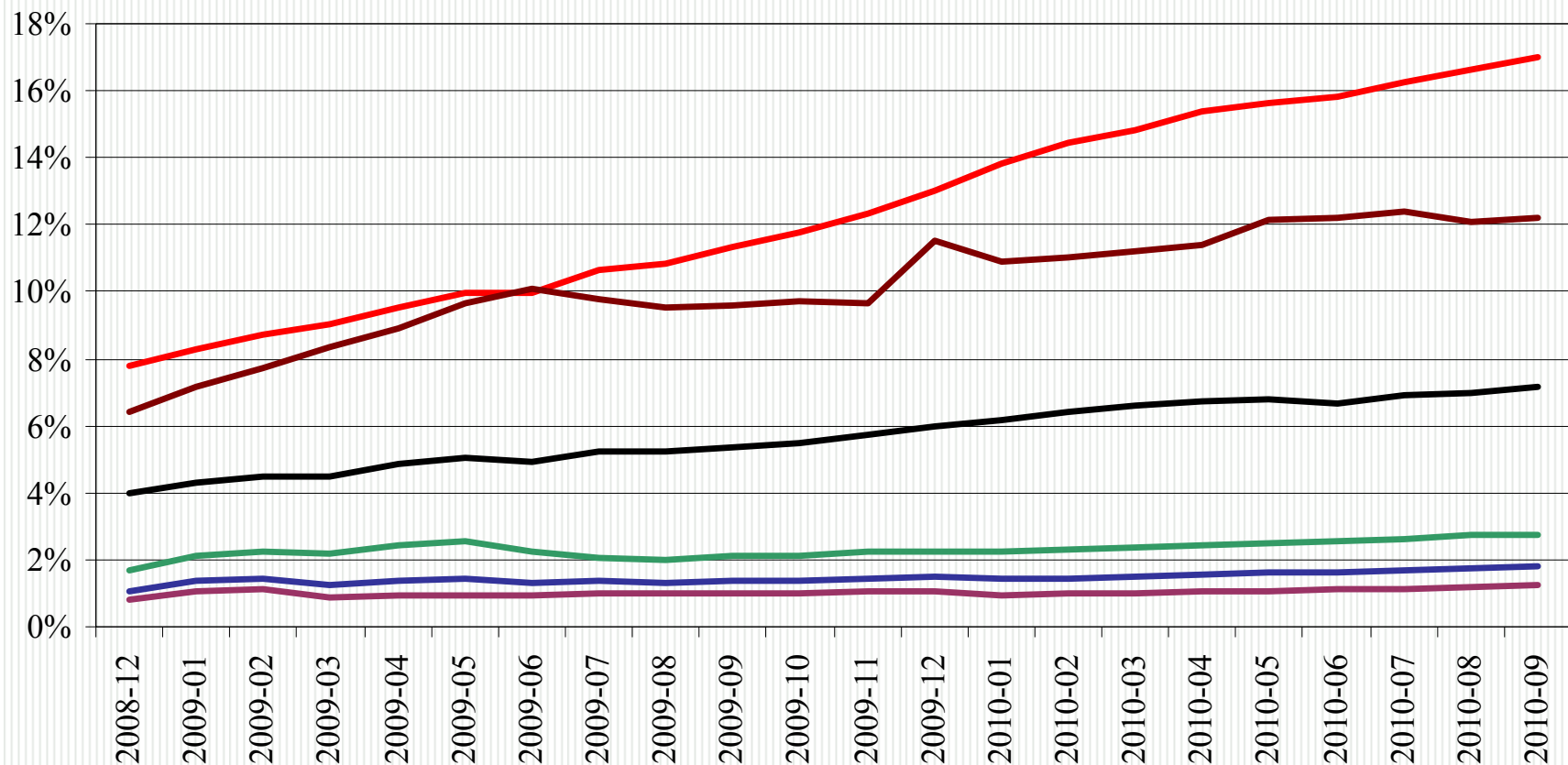

- Skorygowana marża odsetkowa netto
- Przychody odsetkowe od instrumentów dłużnych
- Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności

Dane dla całego sektora bankowego
 Wszystkie kategorie wyrażone jako % aktywów

Źródło: NBP.

Wskaźniki kredytów zagrożonych według kategorii kredytów

- Gospodarstwa domowe ogółem
- Gospodarstwa domowe kredyty mieszkaniowe ogółem
- Gospodarstwa domowe kredyty mieszkaniowe złotowe
- Gospodarstwa domowe kredyty mieszkaniowe walutowe
- Gospodarstwa domowe kredyty konsumpcyjne
- Przedsiębiorstwa

Źródło: NBP.

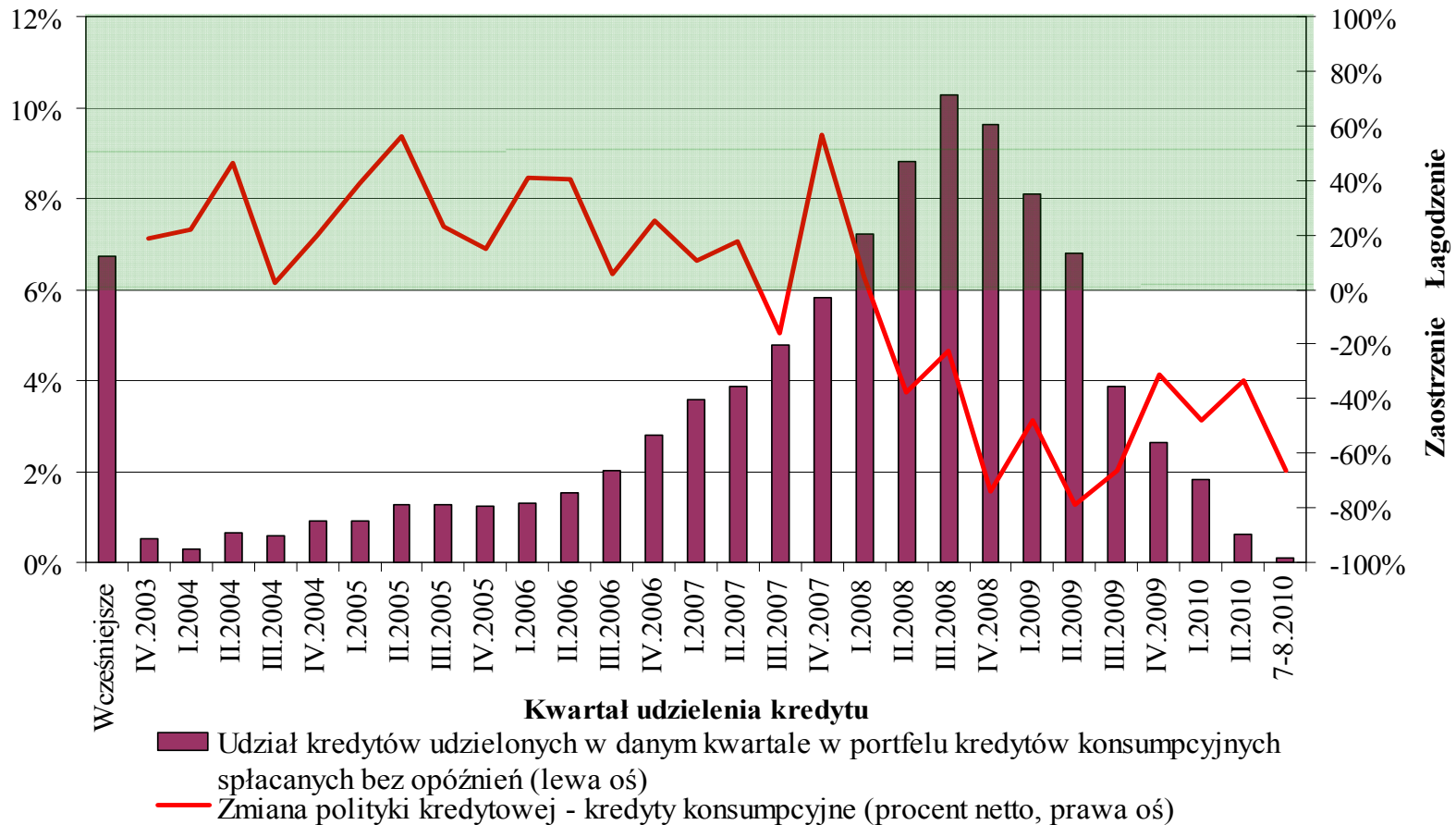
Ryzyko kredytowe

	Udział kredytów z utratą wartości w kredytach (w %)				Wzrost kwoty kredytów z utratą wartości od początku 2010 r. (mld zł) po korekcie o różnice kursowe
	2007	2008	2009	9-2010	
Kredyty dla przedsiębiorstw	6,9	6,4	11,5	12,2	1,5
- Kredyty złotowe	7,5	7,1	13,6	14,1	1,1
- Kredyty walutowe	4,4	4,4	5,7	6,5	0,4
Kredyty dla gospodarstw domowych	4,1	4,0	6,0	7,2	6,7
Kredyty mieszkaniowe, w tym	1,2	1,1	1,5	1,8	1,1
- Kredyty złotowe	1,7	1,7	2,3	2,8	0,8
- Kredyty walutowe	0,7	0,8	1,1	1,2	0,3
Kredyty konsumpcyjne, w tym	6,6	7,8	13,0	17,0	5,6
- Kredyty złotowe	6,8	8,3	13,6	17,7	5,5
- Kredyty walutowe	2,8	2,4	4,3	5,6	0,1

Ryzyko kredytowe

Kredyty konsumpcyjne

Struktura kredytów konsumpcyjnych spłacanych bez opóźnień (portfel na koniec sierpnia 2010 r.)

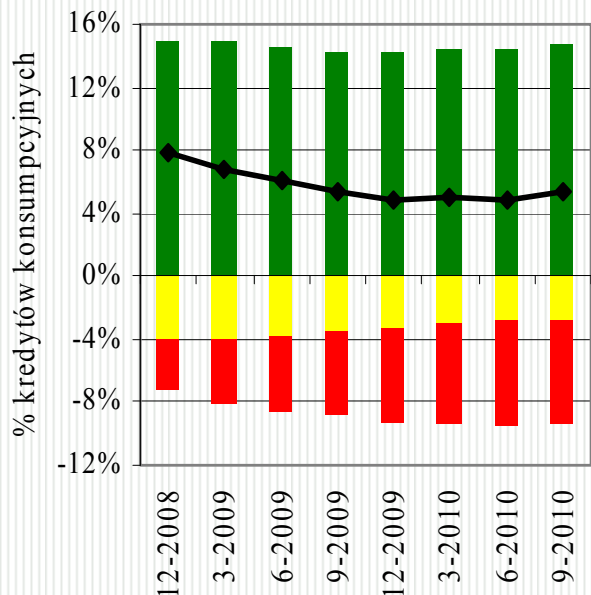

Kredyty udzielone w okresie 2006Q1-2008Q4: 30% portfela
 Kredyty udzielone w okresie 2006Q1-2009Q2: 43% portfela

Źródło: Szacunki NBP na podstawie danych BIK

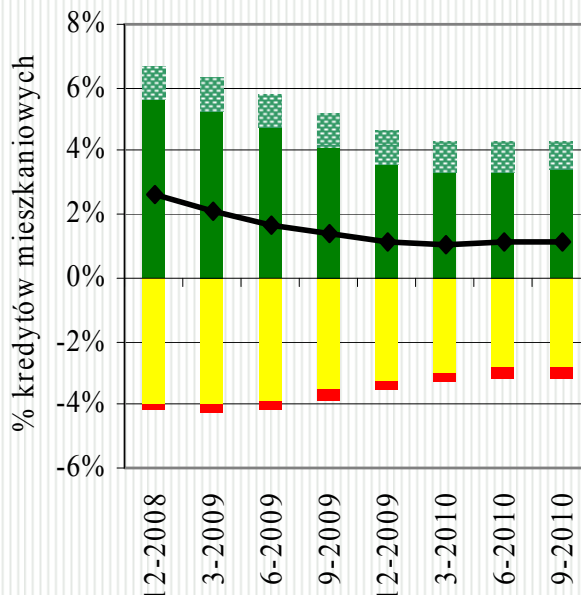
Szacunkowa zyskowność kredytów

Konsumpcyjne

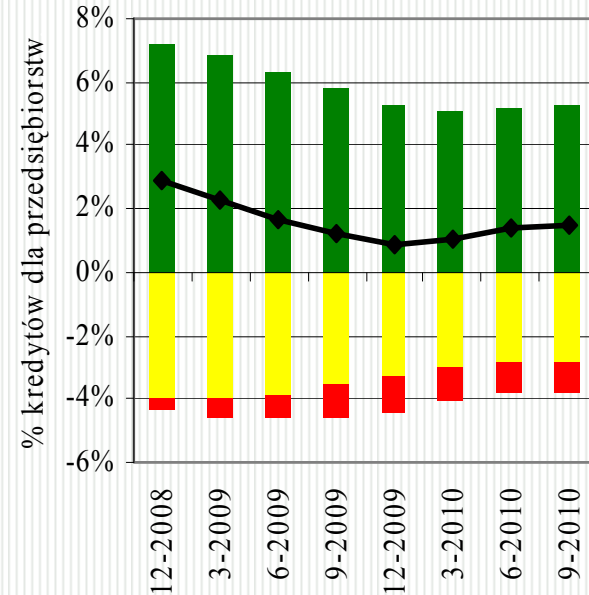
- Efektywne oprocentowanie kredytów
- Obciążenie kredytów odpisami
- Efektywny koszt finansowania kredytów
- ◆ Skorygowana marża odsetkowa na kredytach

Mieszkaniowe

- Wynik operacji FX swap
- Efektywne oprocentowanie kredytów
- Obciążenie kredytów odpisami
- Efektywny koszt finansowania kredytów
- ◆ Skorygowana marża odsetkowa na kredytach

Dla przedsiębiorstw

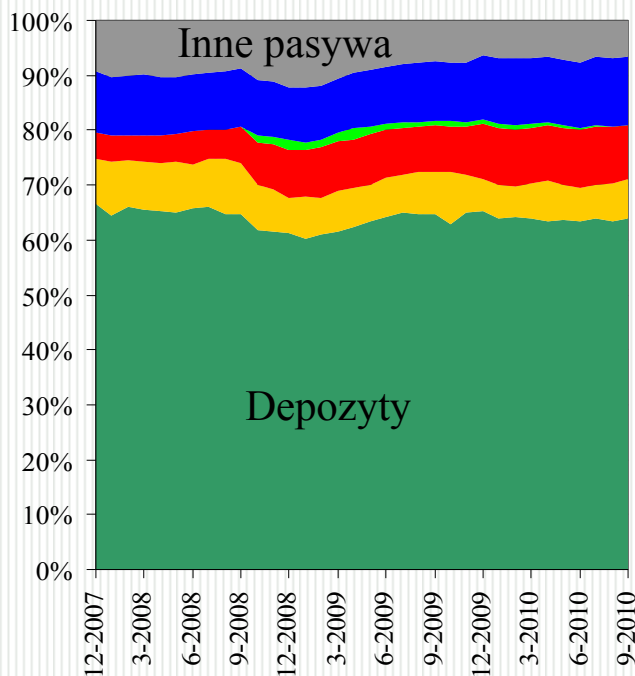
- Efektywne oprocentowanie kredytów
- Obciążenie kredytów odpisami
- Efektywny koszt finansowania kredytów
- ◆ Skorygowana marża odsetkowa na kredytach

Źródło: Szacunki NBP.

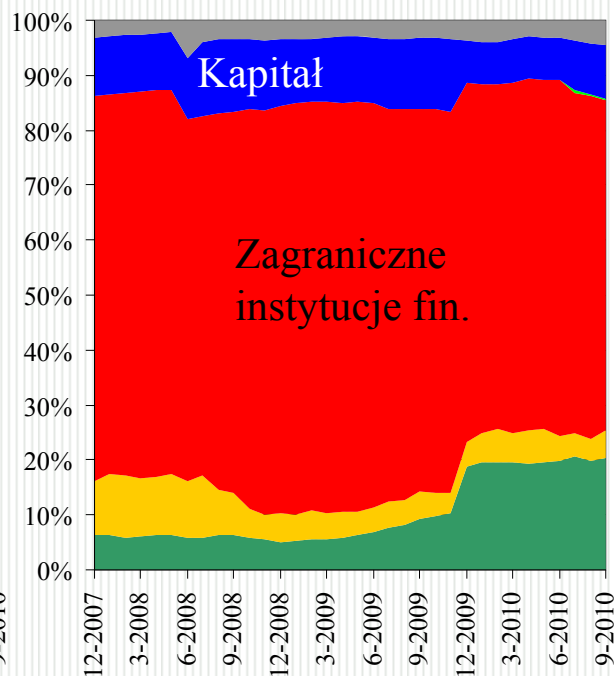
Strategie finansowania banków

- Stabilizacja struktury finansowania w bankach o wszystkich strategiach
- Wzrost udziału w aktywach sektora banków o strategii finansowania zagranicznego

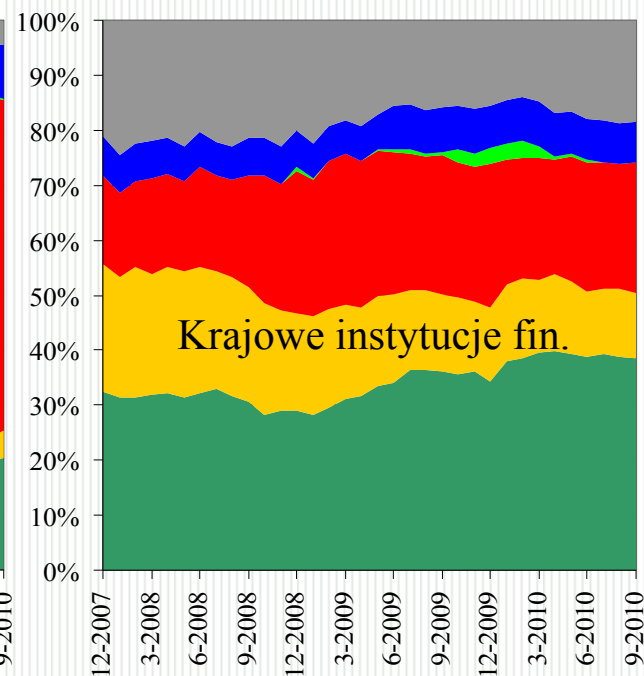
Strategia depozytowa:
59% aktywów sektora

Strategia finansowania
zagranicznego
14% aktywów sektora

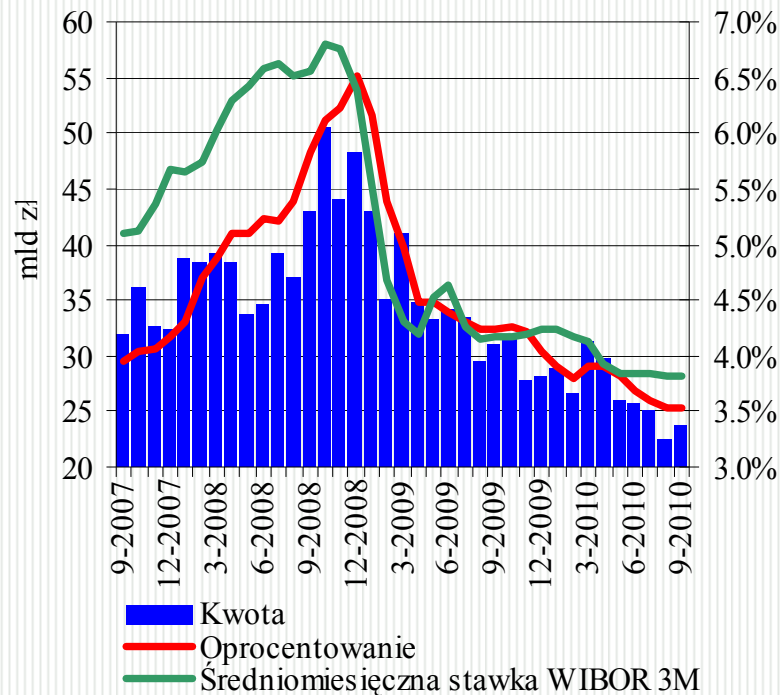

Strategia mieszana:
27% aktywów sektora

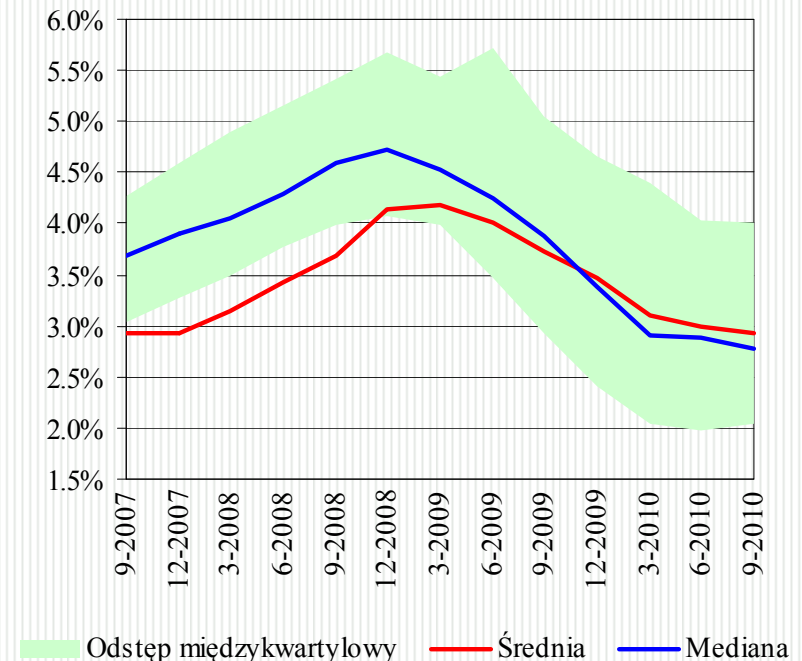

Koszty finansowania

Kwota i oprocentowanie nowych depozytów gospodarstw domowych (PLN)

Zróżnicowanie efektywnego kosztu zobowiązań

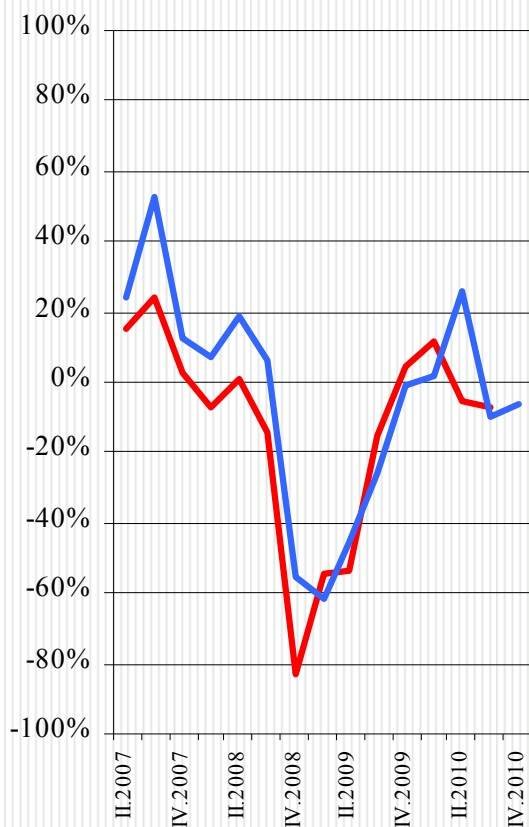

Źródło: NBP.

Polityka kredytowa

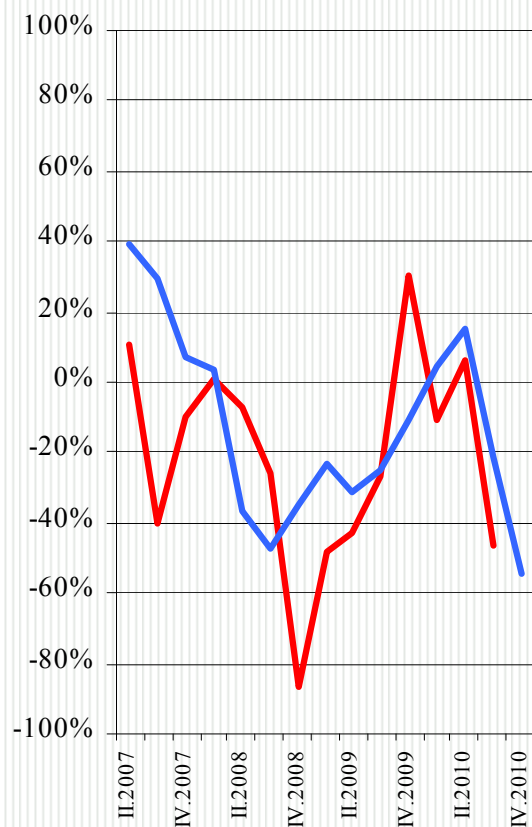
Kredyty dla przedsiębiorstw - kryteria

Realizacja Przewidywania

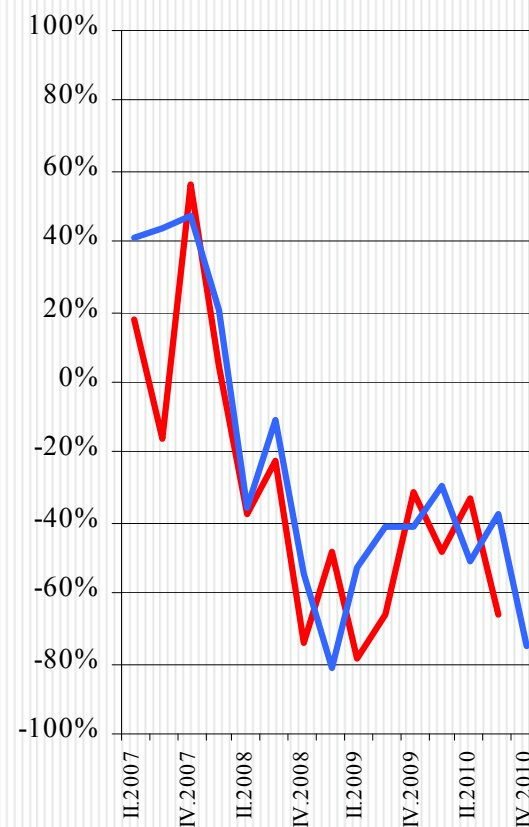
Kredyty mieszkaniowe - kryteria

Realizacja Przewidywania

Kredyty konsumpcyjne - kryteria

Realizacja Przewidywania

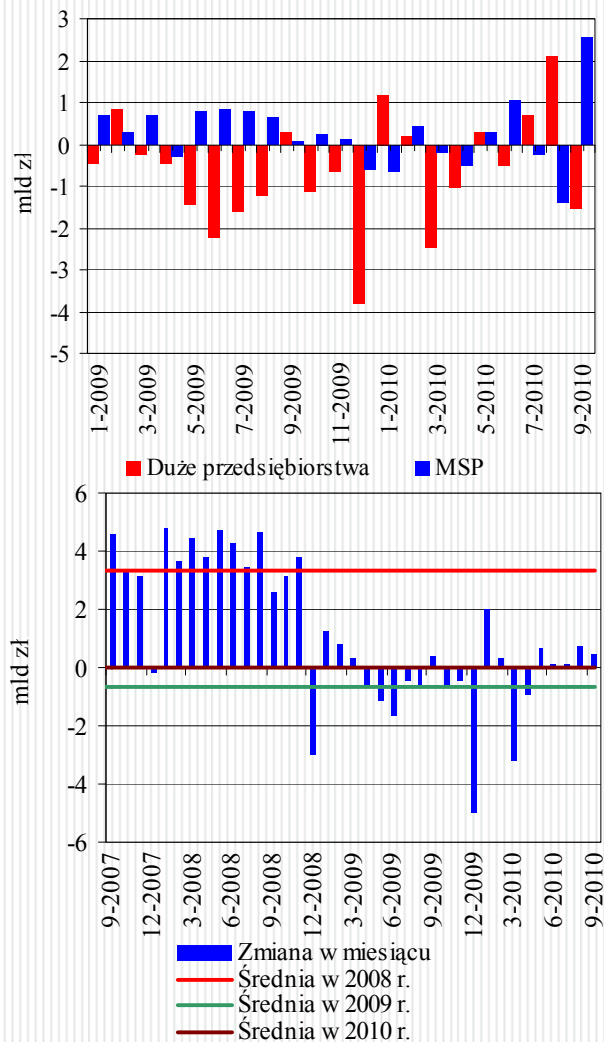
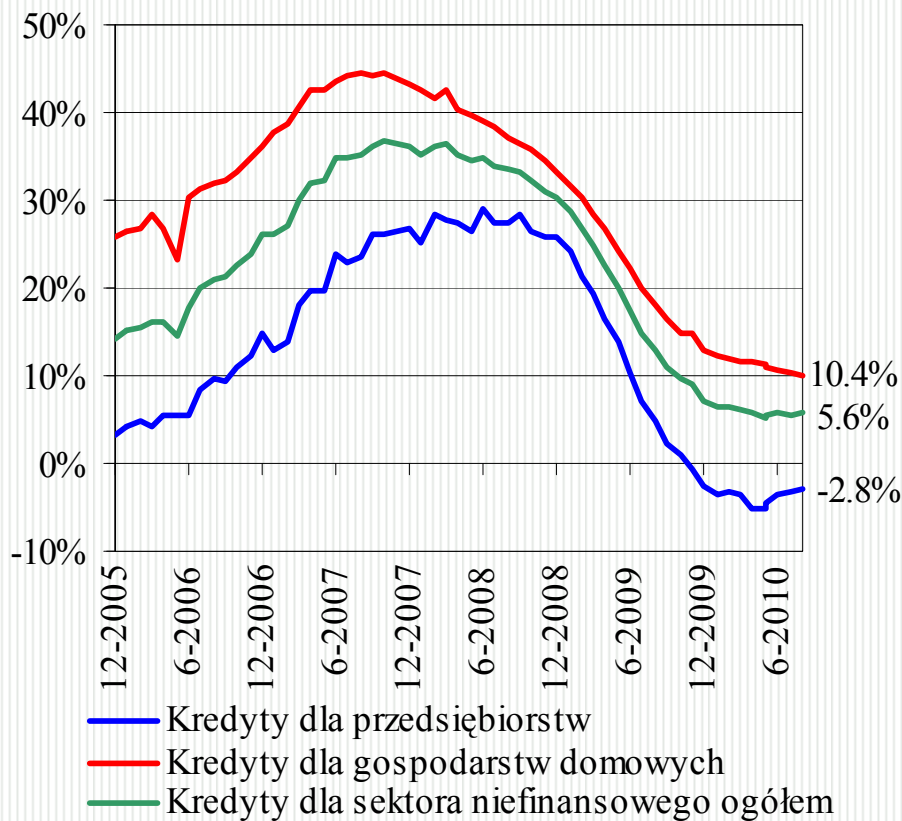

Źródło: Ankieta NBP.

Dynamika akcji kredytowej

Przyrosty kredytów dla przedsiębiorstw

Tempo wzrostu kredytów r/r

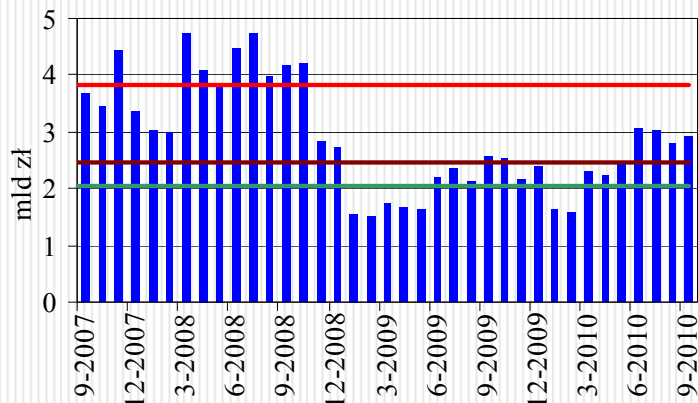

Źródło: NBP. Dane po wyłączeniu wpływu zmian kursu walutowego.

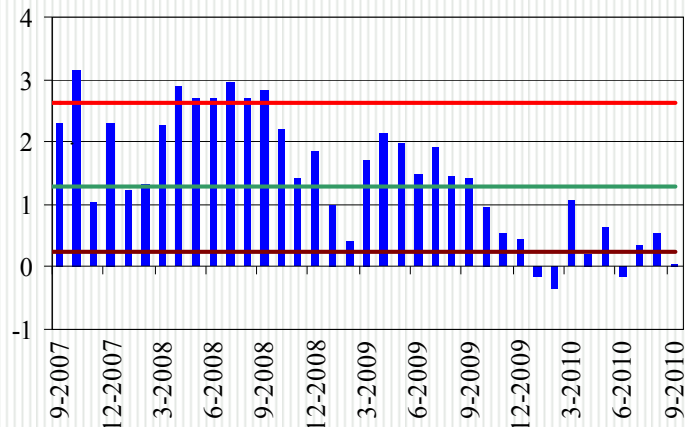
Dynamika akcji kredytowej

Przyrosty kredytów dla gospodarstw domowych

Kredyty mieszkaniowe m/m

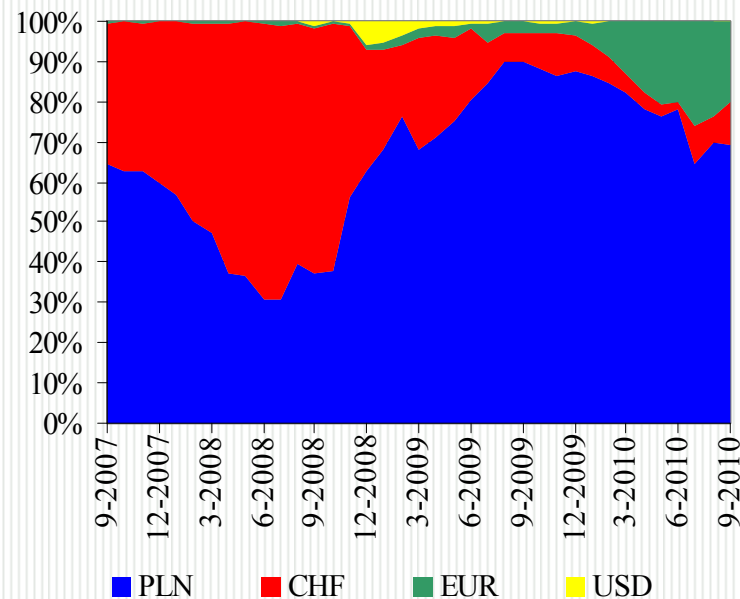

Kredyty konsumpcyjne m/m

■ Zmiana w miesiącu
— Średnia w 2008 r.
— Średnia w 2009 r.
— Średnia w 2010 r.

Struktura walutowa nowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych

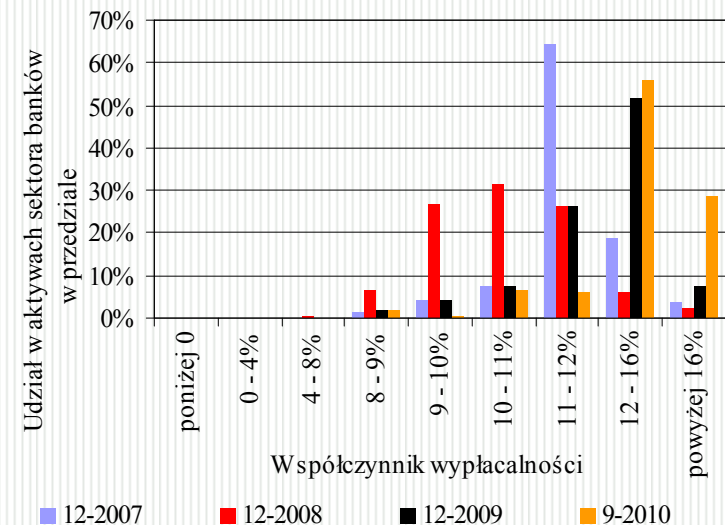
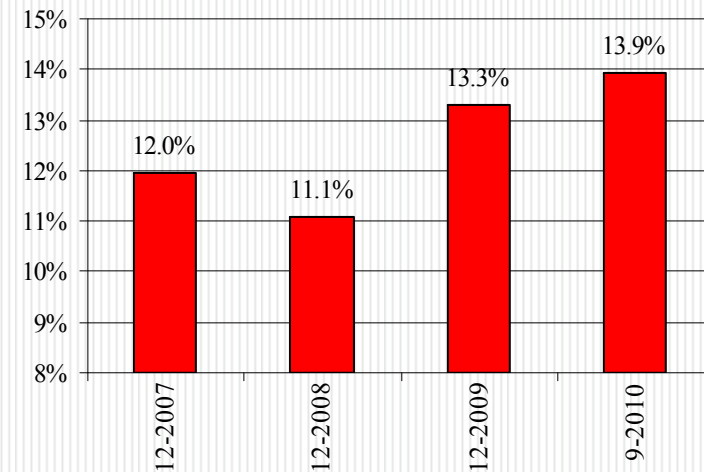
Źródło: NBP.

Dane o przyroście kredytów po wyłączeniu wpływu zmian kursu walutowego.

Bufor kapitałowy banków

- Stabilizacja współczynników wypłacalności banków
- Umiarkowany wzrost funduszy własnych
 - Emisje nowych akcji (3,1 mld zł od marca 2010 r.)
 - Stabilna wartość zobowiązań podporządkowanych
- Większość aktywów sektora w bankach o współczynniku wypłacalności powyżej 12%
- Żaden bank nie wymagał udzielenia pomocy ze środków publicznych

Współczynnik wypłacalności

Niebankowe instytucje finansowe

Ocena sytuacji bieżącej

- Siła powiązań pomiędzy NIF a sektorem bankowym jest mniejsza niż w krajach wysoko rozwiniętych
- NIF nie przyczyniły się do pogłębienia wpływu kryzysu na system bankowy
- Koncentracja portfela ubezpieczeń kredytów hipotecznych w małej ilości zakładów ubezpieczeń sprawia, że ewentualne znaczne pogorszenie jakości tego portfela może mieć wpływ na sytuację finansową tych ubezpieczycieli

Niebankowe instytucje finansowe

Ocena sytuacji bieżącej

- Obniżenie wyników finansowych PTE w I półroczu 2010 r.
 - Obniżka maksymalnych stawek opłat pobieranych przez PTE
 - Kontynuacja wzrostu kosztów akwizycji i reklamy
- Spadek wyników finansowych TFI w 2009 r. w wyniku niższej wartości zarządzanych aktywów, wstępne dane za I półrocze 2010 r. wskazują na poprawę wyników ze względu na wzrost aktywów FI

Niebankowe instytucje finansowe

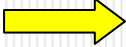

Ocena sytuacji bieżącej

- Obniżenie zysku zakładów ubezpieczeń na życie
 - Niższe przychody z lokat
- Niski wynik finansowy zakładów ubezpieczeń majątkowych w I półroczu 2010 r.
 - Efekt niekorzystnych warunków atmosferycznych (silna zima) oraz wzrostu szkodowości ubezpieczeń komunikacyjnych
- Wypłaty odszkodowań związanych z powodzią nie zagroziły wypłacalności sektora ubezpieczeń, obniżyły natomiast wynik techniczny i wynik netto

Agenda

1. Ocena sytuacji bieżącej
2. Procesy generujące ryzyko dla stabilności systemu finansowego i rekomendacje dla polityki gospodarczej
3. Podsumowanie

Obszary ryzyka zidentyfikowane w poprzedniej edycji Raportu

Obszar ryzyka	Zmiana istotności ryzyka w okresie od poprzedniej edycji
Ponowne spowolnienie w gospodarkach krajów najwyżej rozwiniętych prowadzące do zaburzeń na rynkach finansowych oraz zahamowania ożywienia w Polsce i na świecie	
Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w przypadku szybszego niż przewidywane przyspieszenia wzrostu gospodarczego	
Projektowane zmiany w regulacjach europejskich dotyczących systemu finansowego, w szczególności w zakresie ryzyka płynności	

Obszary ryzyka zidentyfikowane w bieżącej edycji Raportu

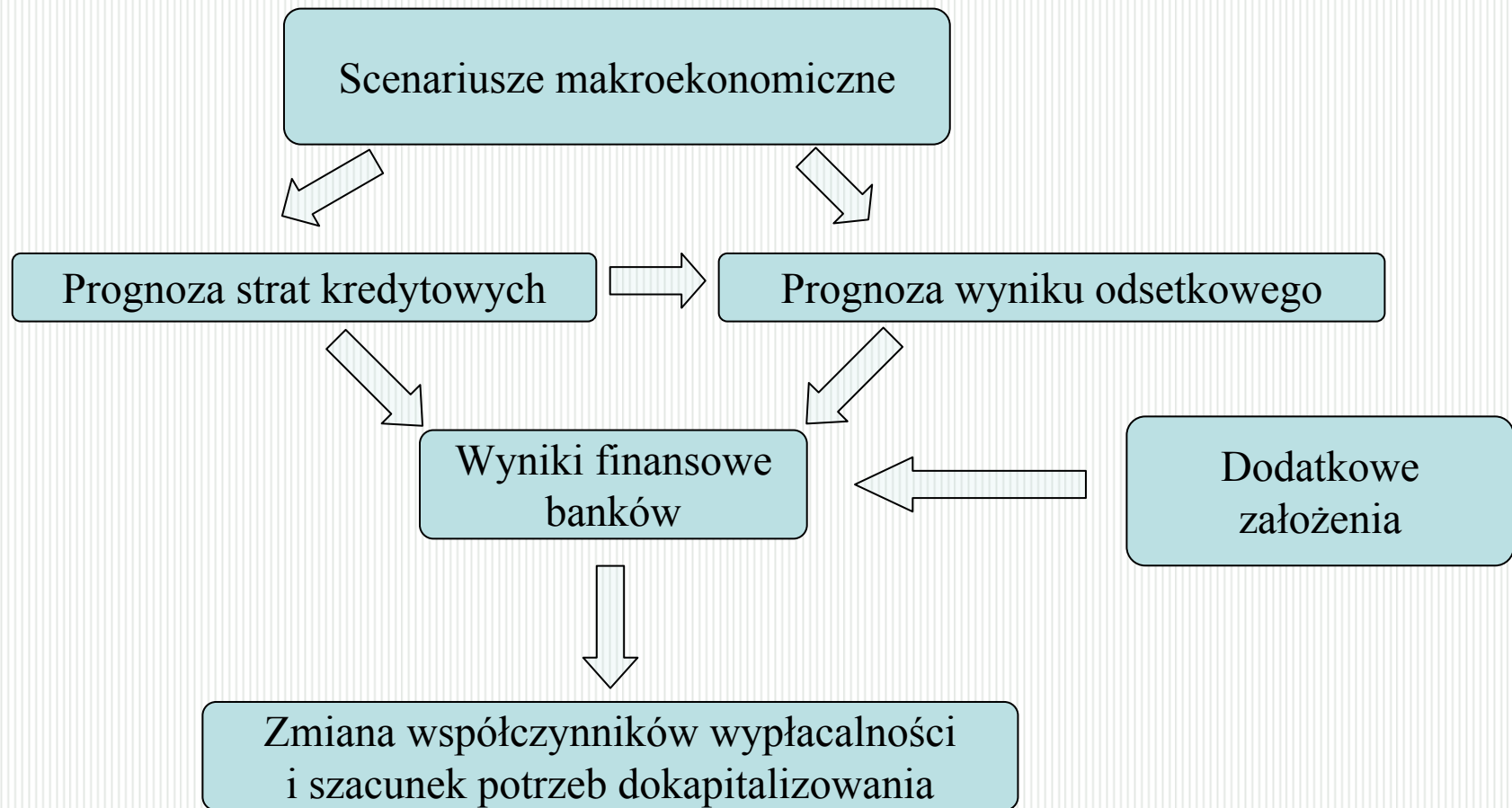
- Ponowne spowolnienie w gospodarkach krajów najwyżej rozwiniętych prowadzące do zahamowania ożywienia w Polsce
- Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w przypadku szybszego niż przewidywane przyspieszenia wzrostu gospodarczego

Ryzyko spowolnienia wzrostu gospodarczego

- Niepewność co do perspektyw koniunktury w krajach wysoko rozwiniętych
 - Wzrost długu publicznego gospodarek wysoko rozwiniętych i obaw o długoterminową wypłacalność niektórych z nich
 - Wzrost współzależności pomiędzy sytuacją finansową krajów, sytuacją finansową banków, którym władze państwowe udzieliły wsparcia i sytuacją makroekonomiczną
 - Delewarowanie sektora prywatnego w krajach, które doświadczyły boomów kredytowych
 - Małe możliwości przeciwdziałania spowolnieniu gospodarczemu przez konwencjonalne narzędzia polityki pieniężnej
- Ryzyko nawrotu globalnej recesji niższe niż w momencie publikacji poprzedniej edycji Raportu; ryzyko recesji skoncentrowane w krajach, które utraciły zaufanie rynków finansowych
- Nadal możliwe wystąpienie zaburzeń rynkowych w wypadku wzrostu awersji do ryzyka

Ryzyko spowolnienia wzrostu gospodarczego

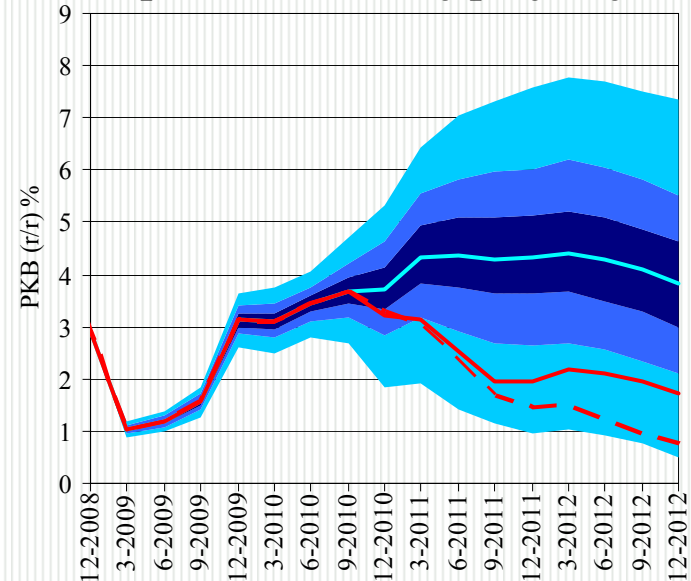
Schemat testu warunków skrajnych

Test warunków skrajnych

- Scenariusze
 - **Bazowy:** październikowa projekcja NBP
 - **Szokowy I:** spowolnienie światowego wzrostu gospodarczego w 2010 r. i 2011 r. w wyniku wyczerpywania się efektów pakietów stymulacyjnych, procykliczne zacieśnienie polityki fiskalnej w krajach wysoko rozwiniętych w wyniku obaw o ich wypłacalność
 - **Szokowy II:** scenariusz szokowy I połączony ze spadkiem zaufania rynków finansowych do Polski: wzrost rentowności obligacji skarbowych, zacieśnienie polityki fiskalnej
- Horyzont – koniec 2012 r., analogicznie do projekcji NBP

Scenariusze szokowe (czerwone linie) na tle październikowej projekcji PKB

PKB r/r	2010	2011	2012
<i>Bazowy</i>	3,5%	4,3%	4,2%
<i>Szokowy I</i>	3,4%	2,4%	2,0%
<i>Szokowy II</i>	3,4%	2,1%	1,1%

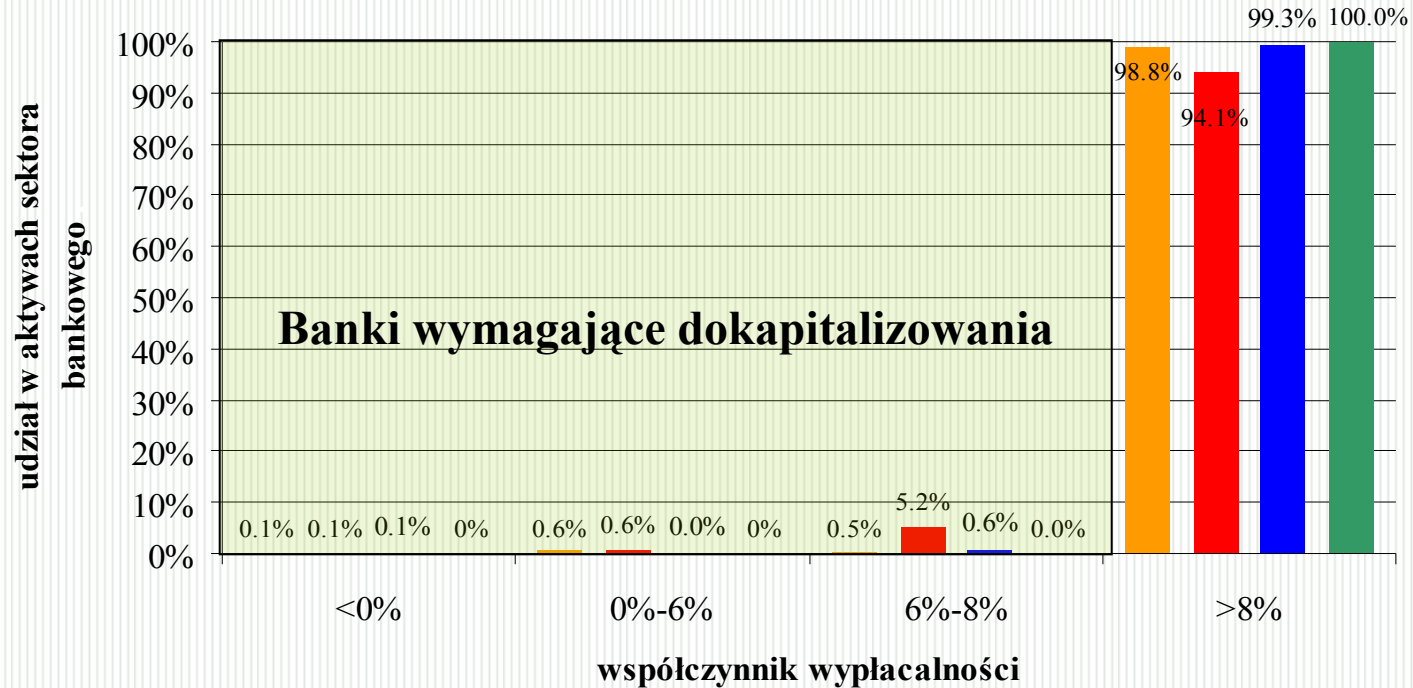
Test warunków skrajnych

- Prognoza strat kredytowych
 - Trzy modele panelowe, szacowane na danych dla indywidualnych banków komercyjnych
 - Odpisy na kredyty dla przedsiębiorstw
 - Odpisy na kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych
 - Odpisy na pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych
- Prognoza wyniku odsetkowego
 - Dwa modele panelowe, szacowane na danych dla indywidualnych banków komercyjnych
 - Przychody odsetkowe (z wyłączeniem przychodów z dłużnych papierów wartościowych) powiększone o prowizje od udzielonych kredytów, uwzględniające jakość portfela kredytowego
 - Koszty odsetkowe
- Pozostałe założenia
 - Całość wyniku finansowego za pierwsze 3 kwartały 2010 r. przeznaczona na zwiększenie kapitału
 - Koszty działania banków pozostają bez zmian
 - Stała wartość i struktura aktywów
 - Wynik z różnic kursowych i działalności handlowej obniża się o 20%
- Szok utraty zaufania rynków finansowych w II scenariuszu szokowym
 - Wzrost rentowności obligacji skarbowych o 300 pb
 - Wpływ na banki: 4,5 mld zł (3,6 mld zł poprzez kapitały, 0,9 mld poprzez wynik finansowy)
 - Niskie duration portfela banków

Test warunków skrajnych

Wyniki

Rozkład aktywów banków komercyjnych według współczynnika wypłacalności

- Scenariusz szokowy I - koniec 2012 r.
- Scenariusz szokowy II - koniec 2012 r.
- Scenariusz bazowy - koniec 2012 r.
- Stan na 30.09.2010 r.

Dane dla 45 analizowanych banków komercyjnych

Ryzyko spowolnienia wzrostu gospodarczego

Ocena i rekomendacje

- Większość sektora bankowego jest w stanie zaabsorbować skutki spowolnienia gospodarczego posiadany kapitałem i osiąganymi przychodami
- Banki powinny jednak prowadzić ostrożną politykę dywidendową ze względu na istniejącą niepewność co do perspektyw gospodarczych

Obszary ryzyka zidentyfikowane w bieżącej edycji Raportu

- Ponowne spowolnienie w gospodarkach krajów najwyżej rozwiniętych prowadzące do zahamowania ożywienia w Polsce
- Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej w przypadku szybszego niż przewidywane przyspieszenia wzrostu gospodarczego

Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej

- Najbardziej prawdopodobnym scenariuszem jest przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego
- Spowoduje to prawdopodobnie wzrost popytu na kredyt
- Ryzyko nadmiernego wzrostu kredytu jest obecnie niskie, jednak w miarę poprawy sytuacji gospodarczej może wzrastać – zwłaszcza w obszarze kredytów mieszkaniowych – z powodu:
 - długookresowych trendów wzrostu pośrednictwa finansowego,
 - cyklicznego wzrostu popytu i podaży kredytu,
 - wzrostu liczby gospodarstw domowych,
 - optymistycznej percepcji stóp zwrotu oferowanych przez rynek kredytowy w Polsce, co będzie skłaniać międzynarodowe grupy bankowe do rozwoju działalności w Polsce
- Czynnikiem ograniczającym to ryzyko mogą być proponowane obecnie reformy regulacji bankowych mające na celu zapobieganie podejmowaniu nadmiernego ryzyka (w tym zbyt szybkiego wzrostu akcji kredytowej) przez banki

Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej

- Szybki wzrost akcji kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych byłby szczególnie niepożądany jeśli źródłem jego finansowania byłby napływ kapitału
- Luźna polityka pieniężna w największych gospodarkach – czynnik sprzyjający napływowi kapitału na EM
- Niepokojące sygnały
 - Wzrost udziału kredytów walutowych w nowych kredytach mieszkaniowych
 - Wzrost udziału w sektorze banków o strategii finansowania zagranicznego

Ryzyko nadmiernego wzrostu akcji kredytowej

Rekomendacje dla polityki gospodarczej

- Poparcie dla działań KNF mających na celu wzmocnienie zarządzania ryzykiem kredytowym w bankach, takich jak Rekomendacja T
- Walutowe kredyty mieszkaniowe powinny być produktem niszowym, dla kredytobiorców uzyskujących przychody w walucie kredytu; NBP popiera działania mające na celu ograniczenie dostępności tych kredytów

Inne rekomendacje zawarte w Raporcie

- W opinii NBP zasadne byłoby umożliwienie emisji hipotecznych listów zastawnych wszystkim bankom.
- Rozwój tego rynku wymaga wypracowania regulacji zapewniających bezpieczny obrót emitowanymi instrumentami.

Inne rekomendacje zawarte w Raporcie

- Uzależnienie wysokości kapitałów własnych PTE od wartości aktywów oraz utrzymanie mechanizmu pokrywania 100% niedoboru.
- Wprowadzenie funduszy zróżnicowanych pod względem polityki inwestycyjnej i dostosowanych do wieku uczestnika oraz zmian w polityce inwestycyjnej tych funduszy powinno być poprzedzone szczegółową analizą skutków nowych regulacji.

Agenda

1. Ocena sytuacji bieżącej
2. Procesy generujące ryzyko dla stabilności systemu finansowego i rekomendacje dla polityki gospodarczej
3. Podsumowanie

Podsumowanie

Obszar analizy	Zmiana oceny w okresie od poprzedniej edycji
Bieżąca sytuacja sektora bankowego	
Zdolność do absorbowania szoków przez sektor bankowy	
Bieżąca sytuacja niebankowych instytucji finansowych	
Perspektywy warunków działania krajowego systemu finansowego	

Podsumowanie

- Rozwój sytuacji gospodarczej zgodny ze ścieżką centralną październikowej projekcji makroekonomicznej NBP nie będzie stwarzać zagrożenia dla stabilnego funkcjonowania krajowego systemu finansowego
- Perspektywy światowej koniunktury są nadal obciążone znaczną niepewnością - polityka dywidendowa powinna być ostrożna
- Ryzyko dla stabilności krajowego systemu finansowego obniżyło się nieznacznie w analizowanym okresie